

Garant: Útvar rektora

Košice dňa 27.09.2021

Č. j. REK00420/2021-UPA/ 4174

**Rozhodnutie rektora č. 21/2021,
ktorým sa stanovujú pravidlá posudzovania plagiátorstva na Univerzite Pavla
Jozefa Šafárika v Košiciach a jej súčastiach**

V súlade s ustanovením § 15 ods. 1 písm. m) zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZVŠ“)

v y d á v a m

toto rozhodnutie, ktorým sa vydávajú pravidlá posudzovania plagiátorstva na Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach a jej súčastiach.

Preambula

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (ďalej „univerzita“ alebo „UPJŠ“) ako výskumne orientovaná univerzita si ctí etické aspekty vedeckej práce a formuje korektné a etické prostredie vo všetkých aspektoch vedeckého bádania.

Správna výskumná prax sa opiera o základné princípy integrity výskumu, ktoré usmerňujú výskumných pracovníkov, vysokoškolských učiteľov a študentov pri ich vedeckej práci, ako aj pri riešení praktických, etických a intelektuálnych výziev, ktoré sú s výskumom neoddeliteľne späté. UPJŠ považuje za dôležité, aby si študenti, vysokoškolskí učitelia a výskumní pracovníci osvojili vedomosti, metódy a etické pravidlá, ktoré sa týkajú ich odboru. Nedodržiavanie správnej výskumnej praxe poškodzuje výskumné procesy, narúša vzťahy medzi výskumnými pracovníkmi, podkopáva dôveru verejnosti k výskumu a dôveryhodnosť jeho výsledkov. Dochádza k plytvaniu zdrojov a času, pričom objekty výskumu, používatelia a spoločnosť môžu byť vystavené ujme.

UPJŠ považuje plagiátorstvo za prejav hrubého porušovania publikačnej etiky. Nasledujúce pravidlá zohľadňujú všeobecne akceptované medzinárodné normy a princípy integrity výskumu a prispievajú k napĺňaniu a zabezpečeniu stratégie ľudských zdrojov vo výskume (The

Human Resources Strategy for Researchers – HRS4R) a zásad vnútorného systému zabezpečovania kvality na univerzite.

Čl. 1

Úvodné ustanovenia

1. Toto rozhodnutie upravuje niektoré pojmy a postupy súvisiace s posudzovaním a odhaľovaním plagiátorstva na UPJŠ a jej súčastiach, a to v seminárnych, bakalárskych, diplomových, rigorózných, dizertačných, habilitačných a ďalších prácach a aj v rámci inej tvorivej činnosti študentov a zamestnancov univerzity. Univerzita odmieta plagiátorstvo vo všetkých jej formách a hlási sa k princípom akademickej integrity výskumu zakotvených v etickom kódexe UPJŠ, v zásadách dobrej praxe vedeckého publikovania na Univerzite Pavla Jozefa Šafárka v Košiciach a jej súčastiach, v medzinárodných dokumentoch¹ a vo všeobecne záväzných právnych predpisoch.

Čl. 2

Plagiátorstvo

1. Plagiátorstvom sa rozumie najmä úmyselné vydávanie tvorivých výstupov práce niekoho iného za vlastný počin.
2. Plagiátorstvom sa rozumie písomné alebo elektronické použitie cudzích zverejnených alebo nezverejnených myšlienok, formulácií, poznatkov, výsledkov bádania alebo iných výsledkov tvorivej alebo inej práce, ilustrácií, tabuliek, fotografií a iných materiálov bez uvedenia riadneho odkazu na pôvodný zdroj v súlade s citačnými pravidlami.
3. Plagiátorstvo sa prejavuje najmä vo forme:
 - a) vyhotovenia rozmnoženiny (odpisovanie, kopírovanie) celého textu alebo jeho časti vrátane tabuliek, grafov a iných častí bez uvedenia odkazu na pôvodný zdroj v súlade s citačnými pravidlami,
 - b) preformulovaného prevzatia cudzích pôvodných alebo spracovaných výsledkov (najmä prekladu z cudzieho jazyka alebo zdrojov z internetu) bez uvedenia riadneho odkazu na pôvodný zdroj v súlade s citačnými pravidlami,
 - c) parafrázovania publikovanej práce v akejkoľvek podobe bez uvedenia riadneho odkazu na pôvodný zdroj v súlade s citačnými pravidlami,
 - d) vydávania myšlienok, návrhov, konštrukcií, návodov, štruktúry tvorivej práce alebo argumentačných postupov niekoho iného za vlastné, ich prevzatie bez uvedenia riadneho odkazu na pôvodný zdroj v súlade s citačnými pravidlami,
 - e) nesprávneho uvedenia (citovania) zdroja, najmä tzv. „citátová parafráza“, keď sa vynechaním úvodzoviek pri citáte navodzuje dojem, že ide o parafrázu zdroja, alebo nedostatočná parafráza, keď dochádza k použitiu zdroja s malými zmenami vo vetách pri zachovaní pôvodnej myšlienky, alebo nejasné identifikovanie časti textu prevzatého

¹ Napríklad The European Code of Conduct for Research Integrity (<https://allea.org/code-of-conduct/>), The European Charter & Code for Researchers (<https://euraxess.ec.europa.eu/jobs/charter>).

zo zdroja napriek tomu, že odkaz na pôvodný zdroj bude uvedený v súlade s citačnými pravidlami,

- f) poskytnutia zavádzajúcej informácie o pôvodnom zdroji,
- g) autoplagiátorstva, teda opakovaného použitia a prezentovania výsledkov vlastnej práce bez vloženia podstatných nových výstupov vlastnej činnosti a bez zreteľného a jednoznačného odkazu na pôvodný zdroj v súlade s citačnými pravidlami,
- h) predloženia práce vytvorenej na objednávku (tzv. „academic ghostwriting“), keď skutočný autor práce nie je uvedený a uvedený autor nie je skutočným autorom textu,
- i) použitia cudzieho diela alebo iného výsledku tvorivej alebo inej činnosti v rozpore s podmienkami licencie.

4. Plagiátorstvom nie je:

- a) citácia alebo iné použitie autorského diela, umeleckého výkonu, zvukového záznamu alebo audiovizuálneho záznamu, vysielania, počítačového programu a databázy v súlade s výnimkami a obmedzeniami podľa autorského zákona (zákon č. 185/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov; ďalej „autorský zákon“); uvedené sa primerane vzťahuje aj iné výsledky tvorivej alebo netvorivej činnosti tretích osôb,
- b) kompilát ako dielo vytvorené spojením dovedy nespojených častí iných pôvodných diel, pokiaľ sú na pôvodné zdroje uvedené náležité odkazy²,
- c) uvedenie výsledkov cudzích autorov v prehľadových prácach („review“) s náležitým uvedením odkazu na zdroj pôvodných prác v súlade s citačnými pravidlami,
- d) parafráza, pri ktorej dochádza k vyjadreniu obsahu diela iným spôsobom, najmä v texte použitím iných slov, ak je na pôvodný zdroj uvedený náležitý odkaz v súlade s citačnými pravidlami,
- e) derivát, práca odvodená od všeobecne známych faktov, ktoré sú obsiahnuté vo verejne dostupných zdrojoch alebo sú verejne známe, najmä geografické alebo historické údaje, všeobecne známe informácie, základné matematické alebo iné definície,
- f) jazyková korektúra práce, ktorú vykonal iný subjekt, pokiaľ je táto skutočnosť uvedená.

5. Za autoplagiát sa nepovažuje najmä:

- a) identický opis metodiky, experimentu, interpretačnej koncepcie v publikáciách prezentujúcich nové výsledky získané danou, už skôr použitou a opísanou metodikou, ak obsahuje citáciu práce s podrobným pôvodným opisom alebo s komentárom,
- b) viacnásobná alebo viacúrovňová, ale výrazne odlišná publikácia výsledkov slúžiaca na ich optimálne šírenie vo vedeckej komunite, najmä konferenčný príspevok alebo „preliminary note“, „brief communication“, „letter to the editor“, „note“ a následná kompletná publikácia so všetkými podrobnosťami, zodpovedajúcimi zvyklostiam v danej vednej oblasti,
- c) zhrnutie vlastných výsledkov v nadväzujúcich publikáciách s podstatnými novými výsledkami alebo reinterpretáciou s náležitým odkazom na pôvodný zdroj v súlade s citačnými pravidlami,
- d) tzv. „preprints“, „working papers“ a práce zverejnené v repozitároch „predtlačových verzií“ vydavateľstva, následne zverejnené ako štandardné vedecké články,

² Napríklad určité typy učebníc a prehľadových alebo syntetizujúcich prác, ktorých cieľom je podať súhrn doterajšieho bádania v komplexnejšej forme.

- e) opätovne publikovaná práca, najmä v súbore statí určitého autora, ak je vyznačené, kde bola práca už predtým publikovaná,
- f) publikovanie totožných vedeckých výsledkov vo viacerých rôznych odborných časopisoch v rôznych jazykových verziách, pokiaľ je táto skutočnosť v neskorších publikáciách explicitne uvedená,
- g) preklad vlastnej práce z jedného jazyka do iného jazyka, pokiaľ je táto skutočnosť v neskoršej publikácii explicitne uvedená.

Čl. 3

Posudzovanie plagiátorstva

1. Plagiátorstvu sa vyhne osoba, ak použije autorské dielo alebo iný výsledok tvorivej činnosti tretej osoby v súlade s výnimkami a obmedzeniami podľa autorského zákona alebo v súlade s udelenou licenciou.
2. Na posudzovaní plagiátorstva sa podieľajú orgány a komisie na univerzite, fakultách alebo ďalších súčastiach UPJŠ zriadené na tento účel, akademickí pracovníci, vedúci pracovníci alebo odborníci mimo akademickej sféry v rámci univerzity.
3. Pri posudzovaní plagiátorstva je možné využiť technické prostriedky, najmä programy na kontrolu podobnosti textov, a výsledky takejto kontroly je nevyhnutné následne podrobiť kritickému zhodnoteniu zo strany zodpovedného zamestnanca univerzity.
4. Pri posudzovaní plagiátorstva sa prihliada na kontext takéhoto správania člena akademickej obce či iného zamestnanca alebo študenta univerzity, najmä na:
 - a) to, či ide o ojedinelé previnenie alebo o systematické, sústavné alebo opakované správanie,
 - b) úroveň znalostí a skúsenosti osoby, najmä ročník a typ štúdia v prípade študenta, služobný vek (seniorita) v prípade akademického alebo vedeckého pracovníka,
 - c) úmyselnosť správania osoby,
 - d) špecifikum daného oboru, najmä špecifické zvyky pri citovaní zdrojov,
 - e) dĺžku a rozsah prevzatých formulácií v pomere k vlastným vyprodukovaným faktom, názorom, myšlienkam a formuláciám.
5. Posudzovanie práce z hľadiska plagiátorstva je možné uskutočniť kedykoľvek, najmä:
 - a) pri kontrolách seminárnych prác študentov počas ich štúdia,
 - b) v procese obhajoby bakalárskej práce,
 - c) v procese obhajoby diplomovej práce,
 - d) v procese obhajoby rigoróznej práce,
 - e) v procese obhajoby dizertačnej práce,
 - f) v rámci písomných posudkov na iné záverečné práce,
 - g) v procese posudzovania prác prednesených v rámci študentských vedeckých konferencií a podobných vystúpení študentov,
 - h) v priebehu habilitačného konania,
 - i) v procese rozhodovania o neplatnosti štátnej skúšky alebo jej súčasti podľa § 108f ods. 1 ZVŠ,

- j) v procese rozhodovania o neplatnosti rigoróznejskúšky alebo jej súčasti podľa § 108f ods. 2 ZVŠ,
- k) v procese rozhodovania o odňatí vedecko-pedagogického titulu alebo umelecko-pedagogického titulu „docent“ podľa § 108f ods. 3 ZVŠ,
- l) v procese rozhodovania o podaní návrhu na odvolanie profesora podľa § 108f ods. 4 ZVŠ,
- m) v disciplinárnom konaní podľa Disciplinárneho poriadku UPJŠ.

Čl. 4

Osobitné povinnosti fakúlt a ďalších súčastí UPJŠ

1. Fakulty a ďalšie súčasti UPJŠ vykonajú vhodné preventívne opatrenia na zamedzenie plagiátorstva.
2. Možné porušovanie publikačnej etiky v podobe plagiátorstva sa rieši v súčinnosti všetkých zúčastnených strán, najmä:
 - a) priamo v súčastiach univerzity na úrovni jej organizačnej štruktúry. Na riešenie sporných otázok je možné vytvárať komisie ad hoc,
 - b) ak prípad nie je možné vyriešiť priamo v súčastiach univerzity na úrovni jej organizačnej štruktúry v lehote do 30 dní od zistenia plagiátorstva, alebo ak riešenie presahuje rámec univerzity, alebo ak účastníci sporu nie sú spokojní so závermi prijatými v súčastiach univerzity, o veci rozhoduje rektor univerzity. Rektor univerzity rozhodne na základe stanoviska etickej komisie UPJŠ. Podrobnosti o postupe etickej komisie UPJŠ upravuje jej rokovací poriadok.

Čl. 5

Záverečné ustanovenia

Toto rozhodnutie nadobúda platnosť a účinnosť dňom jeho podpisu rektorom UPJŠ.

prof. RNDr. Pavol Sovák, CSc.
rektor UPJŠ